

Spoglądając na Żylinę z lotu ptaka, można by od razu stwierdzić, że leży ona w północno-zachodniej Słowacji, w Kotlinie Żylińskiej, u zbiegu trzech rzek – Wagu, Kisucy i Rajčianki. Już od wczesnego średniowiecza Żylina spełniała wszelkie warunki, aby na jej terenie mogła powstać metropolia północno-zachodniej Słowacji. Dzięki dogodnemu położeniu - na skrzyżowaniu szlaków handlowych - Żylina od niepamiętnych czasów związana jest z rozwojem handlu i przemysłu. I tak jest do dziś. Żylina to dynamicznie rozwijające się, nowoczesne miasto, którego przyjazna atmosfera, pełna barw i zapachów, od razu Was oczaruje. Jednym słowem, jest to miasto, w którym tętni życie...

Zapraszamy Was do odwiedzenia Żyliny, żeby móc na własne oczy przekonać się o **wyjątkowości**

naszego miasta. Centrum miasta nie jest duże pod względem powierzchni. Można przejść pieszo z jednego końca na drugi w kilka godzin, a mimo to nadal będzie czas, aby cieszyć się atmosferą placów, stylowych kawiarni, restauracji, herbaciarni...

Jeśli przyjeżdżacie do naszego miasta pociągiem lub autobusem, kontynuujcie z dworca spacer ulicą Národná, nazywaną przez miejscowych „Masaryčka”. Za kilka minut roztoczą się przed Wami **wspaniały widok na Katedrę Trójcy Świętej z balustradą**, przypominającą „Zamek Praski”, zwany także „Atenami Żyliny”. **Z placu Andreja Hlinki**, nad którym góruje „Śpiewająca Fontanna”, będąca niezastąpionym tłem do zdjęć ślubnych, kontynuujcie spacer Schodami Parafialnymi i ulicą Parafialną aż do **placu Marińskiego**. Ten plac

stanowi **historyczne serce Żyliny**. Dzięki kwadratowemu ukształtowaniu (około 100 x 100 m) i arkadom z podcieniami (lokalnie zwanymi laubne) tworzy niepowtarzalną atmosferę, jedyną w swoim rodzaju na Słowacji. Jakie było i jest znaczenie arkad? Dawniej właściciele domów na rynku, najbogatsi kupcy i rzemieślnicy w mieście, sprzedawali pod nimi swoje towary. Dziś wiele osób docenia ich praktyczność, szczególnie w upalne letnie i deszczowe dni. Na środku placu znajduje się **barokowa figura Niepokalanej Marii Panny - Immaculata** na cokole z płaskorzeźbą św. Floriana, patrona strażaków. Zbudowano ją w 1738 roku dla uczczenia ukończenia rekatolicyzacji miasta. Św. Florian ma również swoje uzasadnienie, ponieważ miasto zostało nawiedzone przez kilka niszczycielskich pożarów, które zmieniły jego pierwotny charakter. Ostatnią, najbardziej

niszczycielską katastrofę z 1886 r. upamiętnia flaga z datą, umieszczona na budynku w pobliżu ratusza, w którym zachowały się oryginalne gotyckie piwnice. Z placem wiąże się legenda o połączeniu budynków podziemnymi korytarzami. Krążyły nawet pogłoski, że jeden z tych korytarzy kończył się przy zamku Budatín. Obecnie jedynymi zachowanymi podziemnymi przejściami są katakumby pod **klasztorem jezuitów i kościołem Nawrócenia św. Pawła Apostoła** oraz z barokowymi budynkami stanowiącymi wyraźną dominantę zachodniej strony placu Marińskiego. Jeśli chcecie odwiedzić Żylińskie katakumby, Biuro Informacji Turystycznej w Żylinie może zorganizować dla Was wycieczkę. Podczas II wojny światowej w kłasztorem ukrywało się kilkoro żydowskich dzieci, które udało się uratować i przeżyły dzięki pomocy sióstr ze Zgromadzenia Sióstr św. Vincenta

de Paul. Atmosferę placu głównego można posmakować siedząc na ławkach lub letnich tarasach. Cechą charakterystyczną placu jest to, że z każdego narożnika wychodzą dwie ulice (domy na dwóch z nich mają też arkady). Jeśli pójdziecie dawną ulicą Złotą (ulicą Hodžova z arkadami), dojdziecie **do kościoła św. Barbary**, która słynie z cennego barokowego wnętrza. Ciekawostką jest, że kościół ten posiada **dwa organy** (małe i duże), które są dziełem wybitnego organisty Peregrina Wernera. Na miejscu dawnego klasztoru franciszkanów znajduje się obecnie **Kaplica Loretańska**, wybudowana przez franciszkanów w XVIII wieku. Aby zwiedzić kościół i kaplicę, należy zgłosić się w Biurze Informacji Turystycznej Miasta Żylina. Naprzeciwko kościoła św. Barbary w narożniku znajduje się **willa Bachera**, w której od 12 grudnia 1918 r. do 2 lutego 1919 r. mieścił

się „pierwszy rząd słowacki”. Było to w okresie, gdy Żylina na dwa miesiące stała się stolicą Słowacji.

Kolejna ulica (Sládkoviča), odchodząca od placu, doprowadzi Was do budynku dawnej **postępowej synagogi**, zaprojektowanej przez wybitnego berlińskiego architekta **Petera Behrensa**. Po wielu latach w czasach współczesnych przeprowadzono remont wnętrza synagogi. Celem było usunięcie nieoryginalnych ingerencji budowlanych i przekształcenie budynku w instytucję kultury. Obecnie znajdują się tu przestrzenie wykorzystywane przez galerię sztuki współczesnej oraz centrum działalności kulturalnej i społecznej. Naprzeciwko synagogi znajduje się **Pałac Rosenfelda**, który został zbudowany w 1907 roku przez żylińskiego finansistę Ignáca Rosenfelda na miejscu dawnej kamienicy miejskiej według

projektu architekta Nicoletta Rautera. Parter pałacu służył potrzebom banku, a pierwsze piętro było reprezentacyjną przestrzenią mieszkalną rodziny Rosenfeldów. Dziś jego rolę jest działalność kulturalna i edukacyjna, organizowanie wydarzeń ściśle związanych z bieżącymi okolicznościami, ale także z historią miasta. Ponadto można tu obejrzeć stałą wystawę **Lalki na poddaszu** oraz **Pracownię Książki Lidy Mlichowej**.

Idąc z placu ulicą Jozefa Vuruma, na jego środku znajduje się **Dom Sztuki Fatra** (Grand Bio Universum), w którym w 1922 roku odbyła się premiera pierwszego słowackiego filmu fabularnego „Janosik”. Dom Sztuki w Fatrze jest obecnie siedzibą Żylińskiej Państwowej Orkiestry Kameralnej, która jest jedyną orkiestrą „w stylu Mozarta” na Słowacji od momentu

jej założenia w 1974 r. Festiwalowy sezon orkiestra rozpoczyna co roku we wrześniu, a kończy uroczystym koncertem finałowym w czerwcu. Z placu można przejść ulicą nazywaną Burianova „szczelina”, która kiedyś była jedną z najwęższych uliczek w mieście, do **Wieży Buriana** – dzwonnicy sąsiedniego kościoła. Przypomina nam słynne włoskie dzwonnice – campanile. Jeśli chcecie podziwiać miasto Żylina z góry, zapiszcie się na zwiedzanie Wieży Buriana w Biurze Informacji Turystycznej w Żylinie. Panorama okolicznych wzgórz, będących częstym celem pieszych wędrówek, rozspocierać się będzie przed Wami jak na dłoni. I tutaj, przy **Katedrze Przenajświętszej Trójcy**, zamyka się wymagany krąg zwiedzania centrum Żyliny. Kościół jest jedną z najważniejszych budowli w mieście. W pobliżu znajdował się prawdopodobnie **zamek**, o którym można

przeczytać w źródłach pisanych w latach 1350-1457. W 1610 roku odbył się tu Synod Żyliński, najważniejsze wydarzenie reformacji na Słowacji. Podziwiajcie widok z balustrady przy kościele. Miłośnicy sztuki pięknych również znajdą w Żylinie coś dla siebie. Galerie przez cały rok oferują wystawy artystów krajowych i zagranicznych. W **Galerii Sztuki Doliny Wagu w Żylinie** znajduje się stała wystawa dzieł wybitnego słowackiego malarza, grafika i ilustratora Vincenta Hložníka, a także **Pierwsze Muzeum Intermediów**. W przestrzeniach wystawowych Pałacu Rosenfelda i Nowej Synagogi można znowu zobaczyć prace poświęcone wzornictwu, typografii i sztuce współczesnej. W budynku wspólnoty HOUR eksponowane są prace stałej wystawy **Ikony**.

Jeśli wolicie muzea i lubicie poznawać historię, nie

wahajcie się odwiedzić **Muzeum Kultury Żydowskiej** przy ulicy Daniela Dlabáča, które mieści się w budynku dawnej synagogi ortodoksyjnej. Obecnie można tam obejrzeć stałą wystawę judaików. Do tego tematu nawiązuje również **Izba Pamięci Vrby i Wetzlera**, mieszcząca się w budynku dawnego żydowskiego domu spokojnej starości przy ulicy Hollego. To właśnie tutaj podczas II wojny światowej ukrywali się pierwsi dwaj uchodźcy z obozu koncentracyjnego Auschwitz – Rudolf Vrba i Alfred Wetzler – i to oni napisali raport o okrucieństwach obozów koncentracyjnych. Biuro Informacji Turystycznej Miasta Żylina oprowadzi Was po izbie pamięci. W domu mieszczącym w ulicy Horný Val znajduje się wystawa poświęcona życiu i twórczości wybitnego żylińskiego patrioty, historyka, prawnika i archiwisty **Alexandra Lombardiniego**. Nie możemy zapomnieć

o **Zamku Budatín**. Obiekt oddalony jest o około 30 minut spacerem od placu Andreja Hlinki. Jest on otoczony pięknym zabytkowym parkiem, który jest idealnym miejscem na relaks lub spacer. Obecnie zamek pełni funkcję muzeum. Można w nim zwiedzić 2 i 3 piętro, a także wieżę, która kryje w sobie wiele historycznych atrakcji. Zwierzeniem wieży jest widok na miasto Żylinę i jego okolice. W sąsiednim budynku gospodarczym z XVIII w. mieści się **Pawilon Druciarski**, w którym można podziwiać największą na świecie kolekcję artefaktów druciarskich.

Jeśli dysponujecie większą ilością czasu, wykorzystajcie go na wycieczki w okolicie Żyliny, które charakteryzują się malowniczą przyrodą i niezliczoną ilością atrakcji turystycznych. Można wybrać się na spacer nad **zaporę wodną Żylińską**, która jest bardzo

przyjemnym miejscem rekreacyjno-sportowym. Jeśli wolicie naturę, wybierzcie się na pieszą wycieczkę na **wieżę widokową Dubeň**, która znajduje się bezpośrednio nad miastem i oferuje doskonały widok na całą okolicę. Łatwo dostępnym punktem widokowym i idealnym miejscem na spacer po lesie jest kładka ze zadaszeniem na wzgórzu Straník, które oferuje również możliwości dla pasjonatów paralotniarstwa. Do obu punktów widokowych prowadzi dobrze oznakowana i łatwy szlak turystyczny.

Różnorodne wydarzenia kulturalne, odbywające się regularnie przez cały rok, tworzą niepowtarzalną oprawę podczas zwiedzania Żyliny. W maju odbywa się największe wydarzenie kulturalne w północnej Słowacji - **Święto Starego Miasta**, podczas którego prezentują się rzemieślnicy ludowi, zespoły

folklorystyczne oraz współczesna słowacka i zagraniczna scena muzyczna. Podczas Żylińskiego Lata Kulturalnego odbędą się koncerty, przedstawienia teatralne, pokazy filmowe i wystawy. W sierpniu możecie na cały dzień przenieść się do średniowiecza – w dzień **Dzień Średniowiecza. Dzień Zdrowia** obchodzony jest we wrześniu i skupia się na zdrowiu, urodzie i vitalności. W ramach wydarzenia będzie można także skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych. Zimową atmosferę dopełnia przybycie Świętego Mikołaja i tradycyjne **jarmarki bożonarodzeniowe**. Miłośnicy sportu odnajdą swoje miejsce podczas zawodów narciarskich, piłkarskich, pływakich, biegowych i kolarskich. Jednym z nich jest wydarzenie „Północ kontra Południe”, podczas którego piłka nożna rozgrywana jest bezpośrednio na placu

Andreja Hlinki. Żyliński Miejski Półmaraton to bieg przez miasto Żylina i jego okolice, a podczas popularnego Biegu Bożonarodzeniowego, który odbywa się co roku nad zaporą wodną Żylińską, uczestnicy mogą wybrać trasę 1 km, 8 km, półmaratonu lub maratonu.

Żylina pozostaje również wierna swojej reputacji jako ważny ośrodek muzyczny. Co roku w kwietniu odbywa się tu **Słownikoweuropejski Festiwal Sztuki Koncertowej** (Allegretto) – międzynarodowy festiwal muzyki klasycznej. Allegretto uchodzi za jeden z najbardziej prestiżowych festiwali tego typu na Słowacji, ale zyskał również uznanie w kręgach kulturalnych krajów europejskich. **Teatr Miejski** w Żylinie również oferuje Państwu przeżycia artystyczne na najwyższym poziomie. Majestatyczny

budynek teatru miejskiego został budowany w latach 1942–1944 w stylu włoskiego neoklasycyzmu, z funkcjonalistyczną architekturą wewnątrz. Teatr Miejski w Żylinie został założony w 1992 roku i jest organizacją współfinansowaną przez miasto Żylina. Teatr ma swój stały zespół i zrealizował już ponad 100 premier. Dramaturgia teatru skierowana jest do wszystkich grup widowni miejskiej. W ostatnich sezonach teatr koncentrował się na premierach współczesnych sztuk autorów słowackich i międzynarodowych. Teatr zdobył w ostatnich latach kilka znaczących nagród za produkcję ze swojego repertuaru. Warto odwiedzić też w Żylinie z dziećmi **Teatr Lalek** – najstarszy profesjonalny teatr lalek na Słowacji. W repertuarze dominują adaptacje klasycznych podań ludowych, ze szczególnym uwzględnieniem inscenizacji oryginalnych baśni i sztuk teatralnych. Polecamy odwiedzić wydarzenia organizowanych przez centrum kultury **Stacja Żylina-Záriečie**, które należy do międzynarodowej sieci niezależnych instytucji kulturalnych Trans Europe Halls i wykorzystano na cele kulturalne podpadłe pomieszczenia starego dworca kolejowego. Regularnie organizuje wydarzenia i warsztaty poświęcone muzyce alternatywnej, teatrowi, tańcowi współczesnemu, filmowi, literaturze i architekturze. Odbywają się tam również warsztaty twórcze dla dzieci. Największymi wydarzeniami są: Kiosk, Fest Anča, Żyliński Festiwal Literacki, Festiwal Górski oraz Festiwal Miasta Żyliny.

CZEGO (BYĆ MOŻE) NIE WIECIE O ŻYLINIE...

- Pierwsza pisemna wzmianka o tym obszarze pochodzi z 1208 r. W dokumencie namiestnika Nitry Tomáša wymieniono ją pod nazwą „terra de Selinan”
- „civitas Zylinensis” lub „miasto Žyľina” po raz pierwszy wspomniano w dokumencie z 1312 r., w którym nadano dziedziczne stanowisko wójta dla mieszczanina Žyľiny Henryka ze wsi Kolárovice,
- miasto otacza pięć zamków – Lietava, Hričov, Budatín, Strečno i Stary Zamek,
- nazwa Žyľina występuje w kilku językach słowiańskich i oznaczała „miejsce bardzo wilgotne lub w inny sposób bogate w wodę”,
- Oprócz naszego miasta, nazwa ta odnosi się również do wsi w Czechach i podmiejskiej części miasta Nowy Jiczyn,

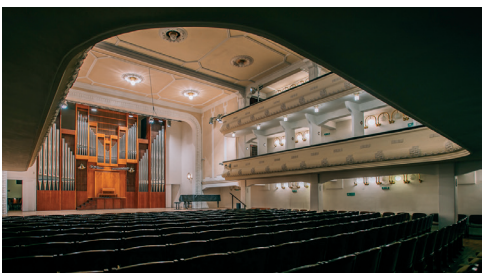

CIEKAWOSTKA

Najstarszym zabytkiem architektonicznym miasta jest kościół św. Stefana Króla w dzielnicy Dolné Rudiny, którego powstanie datuje się na pierwszą połowę XIII wieku.

CO MOŻNA TU PODZIWIĆ?

- średniowieczne malowidła ściennie przedstawiające apostołów, datowane na około 1250 r.,
- chronostikon umieszczony na łuku triumfalnym pomiędzy prezbiterium a nawą kościoła,
- Kaplicę Bożego Ciała na terenie kościoła,
- dwa ołtarze boczne barokowe,
- kapliczkę polową.

DOKĄD ZA KULTURĄ

- **Teatr Miejski w Żylinie**
www.divadlozilina.eu
- **Teatr Lalek Žyľina**
www.bdz.sk
- **Państwowa Orkiestra Kameralna Žyľina**
www.skozilina.sk
- **Regionálne Centrum Kultury w Żylinie**
www.krkszilina.sk
- **Muzeum Doliny Wagu**
www.pmza.sk
- **Galeria Sztuki Doliny Wagu Žyľina**
www.pgu.sk
- **Pałac Rosenfelda**
www.rosenfeldovpalac.sk

POMYSŁY DOTYCZĄCE AKTYWNEGO RELAKSU

- **Miejska pływalnia kryta**
www.sportzilina.sk/plavaren-zilina/
- **paralotniarstwo na Straniku**
www.x-air.sk
- **zapora wodna Žyľina**
siłownia wewnętrzna i zewnętrzna
CROSSbeFIT
siatkówka plażowa
Paddleboardy
Chicken SUPreme
www.extremepark.sk
- **teren do uprawiania sportów plażowych**
www.pivarskabasta.sk

PORADY DLA TURYSTÓW PIESZYCH

Okolice Žyľiny oferują świetne warunki do uprawiania turystyki pieszej, niezależnie od kierunku, w który się udasz. Piękno przyrody można podziwiać w Górach Stražowskich czy Súľovských Skalach, a także w jednym z dziewięciu parków narodowych Słowacji - Park Narodowy Mała Fatra, na majestatycznym Kľáku lub na ścieżkach edukacyjnych w Strečnie.

SZCZEGÓŁOWE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE TURYSTYKI MOŻNA ZNALEZĆ NA STRONACH:

www.regionmalafatra.sk
www.tikzilina.eu

BIURO INFORMACJI TURYSTYCZNEJ MIASTA ŽYLINA

Chcicie dodać informacje o atrakcjach kulturalnych, przyrodniczych, sportowych, usługach, możliwościach zakwaterowania lub połączeniach transportowych? Nie wahajcie się i odwiedźcie biuro informacji turystycznej miasta Žyľina, gdzie chętnie udzielą Wam porad. Ponadto organizujemy dla Was wycieczki po historycznym centrum, a także zaoferujemy Wam piątkę z miasta Žyľiny.

- jako jedyne miasto na Słowacji, które wykupiło się z dziedzicznej władzy wójta za pomocą własnych środków,
- przywiłię dla Słowaków z Žyľiny, wydany w 1381 r. przez Ludowita I Wielkiego, jest najstarszym pisemnym dokumentem świadomości słowackiej na naszym terytorium,
- Arkadowe korytarze Žyľiny na placu Mariánské námestie stanowią największy i najbardziej ciągly kompleks krytych szlaków komunikacyjnych na Słowacji, a rzekomo także w całym byłym Królestwie Węgierskim,
- w 1903 r. odbyła się tu Wystawa Przemysłowa Górnych Węgier, swoista „mała wystawa światowa”, która pokazała dynamiczny rozwój słowackich rzemieślników i przedsiębiorców,

CIEKAWOSTKA

Drewniany kościół św. Jerzego w dzielnicy Žyľina-Trnove jest najstarszym drewnianym zachowanym kościołem rzymskokatolickim w naszym regionie. Pierwsza pisemna wzmianka o tym kościele pochodzi z 1583 roku. Jest to jedyny tego typu zabytek w całym regionie Žyľińskim. Został zbudowany w całości z drewna, bez użycia ani jednego żelaznego gwoźdź. Jest to również najdalej wysunięta na zachód gotycka drewniana budowla sakralna. Został on całkowicie odrestaurowany w 2011 roku.

- **Nowa Synagoga**
www.novasynagoga.sk
- **Ekspozycja oryginalnych IKON**
www.ikony.hour.sk
- **Galeria ASISI**
www.asisi.sk
- **Stacja Žyľina-Záriečie**
www.stanica.sk

- **korty tenisowe**
www.tenispoint.sk
www.tkzilina.sk
- **badminton**
www.badmintonzilina.sk
- **golf**
www.golfprevsetkyh.sk
- **bilard**
www.staramenza.sk
- **kręgielnie**
www.bowlingmirage.sk
www.staramenza.sk
www.bowlingacademy.sk
www.bowlingsolinky.sk
- **rzutki**
www.staramenza.sk

Dokąd z dziećmi

- **świąty dziecięce**
www.kongozilina.sk
www.junglepark.sk
www.mirageshopping.sk
www.holahop.sk
- **kina**
www.zilina.sterio.sk
www.cine-max.sk
- **biblioteki**
www.krajskajniznicazilina.sk
www.mkzilina.sk
- **obserwatorium**
www.astrokysuce.sk

- w XVII wieku w Žylinie działał browar, którego piwo cieszyło się tak dużą sławą, że sam węgierski palatyn kazał przywieźć do Prešporka 300 wiader,
- od 12 grudnia 1918 r. do 2 lutego 1919 r. w Žylinie mieściło się Ministerstwo z pełnymi uprawnieniami administracyjnymi dla Słowacji pod przewodnictwem MUDr. Vavra Šrobára i Žyľina były stolicą Słowacji,
- społeczność żydowska od połowy XIX wieku do lat 40. XX wieku znacząco wpłynęła na oblicze miasta i wydarzenia w nim,
- było pierwszym miastem na Słowacji, w którym w 1963 roku wybudowano krytą pływalnię z basenem o długości 50 metrów, który spełniał w swoich czasach wymagające kryteria olimpijskie,
- Klub piłkarski MŠK Žilina został uczestnikiem fazy grupowej Ligi Mistrzów UEFA i Ligi Europy.

CO MOŻECIE PODZIWIĆ?

- ołtarz barokowy z polichromowaną rzeźbą w drewnie, zwieńczony aureolą z dwoma aniołami,
- w ołtarzu znajduje się także olejny obraz św. Anna i Matka Boska oraz roślinnie malowana ozdoba,
- dwa duże dzwony renesansowe z 1604 i 1606 r.,
- malowany sufit, który został wstawiony do kościoła z innego budynku i jest około sto lat starszy od samego kościoła,
- ściany kościoła zdobione deskami z ornamentem białoczerwono-szarym autorstwa nieznanego autora..

PROGRAM WYDARZEŃ INSTYTUCJI KULTURALNYCH MOŻNA WYSZUKAĆ NA STRONIE:

- www.tikzilina.eu

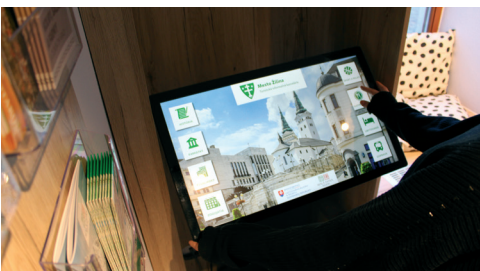

- **ścianki wspinaczkowe**
www.laskala.sk
www.k2zilina.sk
- **escape room**
www.escapezilina.sk
www.escapeand.sk
www.junglezilina.sk
- **laser game**
www.gridlaserarena.sk
www.darkside.sk
- **wypożyczalnia rowerów**
www.bikekia.sk

WIĘCEJ INFORMACJI O ŽYLINIE I OKOLICACH

- www.tikzilina.eu
- www.regionmalafatra.sk
- www.viator.sk
- www.slovakia.travel.sk
- www.zilinskazupa.sk
- www.zilinskyturistickykraj.sk

Adres: J. M. Hurbana 1, 010 01, Žyľina
Komórkowy: +421 (0)907 845 567
Adres e-mail: info@tikzilina.eu

www.tikzilina.eu